

Курись Л.О.

головний спеціаліст відділу обліку і звітності,

Управління житлово-комунального господарства Полтавської міської ради

УДОСКОНАЛЕННЯ ФОРМИ І ЗМІСТУ БАЛАНСУ БЮДЖЕТНОЇ УСТАНОВИ: ВІД ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ ДО СЬОГОДЕННЯ

Сучасні підходи до визначення, оцінки і відображення статей у балансі бюджетних установ формувались поступово, шляхом складної апробації та пошуку компромісу між інформаційними потребами користувачів, трудомісткістю облікових робіт та об'єктивністю дії світових економічних процесів. Питання історії виникнення, становлення форми й трансформації змісту Балансу досліджувались у роботах вітчизняних і зарубіжних вчених та висвітлені у роботах Вейцмана Р. Я., Гудзенко Н. М., Гончарук Т. В., Куценко В. А., Харчик О. П., Циганкова К. Ю., Чижевської Л. В., інших. Попри вагому кількість публікацій, проблема дослідження розвитку форми і змісту балансу бюджетної установи у ретроспективі залишається актуальною.

Початок ХХ століття багатьма науковцями справедливо виділяють в окремий етап становлення бухгалтерського балансу. Формування облікових моделей у цей період відбувається в умовах піднесення значимості геополітичного положення країни, пріоритету інтересів держави, реформування фіскальної політики, розширення повноважень державних органів в управлінні діяльністю суб'єктів господарювання [1].

Для території сучасної України цей період – початок нової доби економічного, політичного, соціального командно-адміністративного планового управління діяльністю суб'єктів господарювання. Монополістичне становище державної форми власності і пріоритет інтересів держави визначили форму і зміст бухгалтерського балансу. Непорушність єдиної державної позиції виявляється у низці документів, затверджених протягом цього періоду.

Велика радянська енциклопедія визначає бухгалтерський баланс як форму бухгалтерської звітності (форма № 1), що характеризує в узагальнених грошових показниках стан господарських засобів і джерел їх утворення на звітну дату. Складання і подання балансу є однією із важливих ознак господарської самостійності підприємства, установи. Економічна структура балансу є сталою й характеризує склад і розміщення господарських засобів підприємства (актив балансу) та їх джерела (пасив балансу) на початок року і дату складання балансу у форматі двосторонньою таблиці.

Водночас зміст активу і пасиву балансу з часом трансформувався, що характеризує зміну інтересу особливого користувача інформації – держави – до окремих статей майна та джерел його формування.

Історія «радянського» Балансу має витоки з 1917 р. У грудні 1917 р. у складі Комісаріату державного контролю була створена Центральна державна бухгалтерія, на яку поклали обов'язки з обліку грошових коштів та майна, складання річних бухгалтерських звітів про доходи і витрати радянської республіки, статистику народного господарства та інші функції.

В межах нової економічної політики (НЕПу) держава укріпила вплив на господарські відносини. Правилами про порядок публічної звітності і про порядок обов'язкових публікацій в газеті «Економічне життя» (1922 р.) регламентовано обов'язкове оприлюднення звітності (у тому числі інформації балансу) всіма кредитними установами, акціонерними товариствами і пайовими товариствами, а

також торгово-промисловими товариствами, що діють на підставі договорів, за умови, якщо розмір фірмового капіталу не менше п'ятдесяти тисяч рублів золотом, об'єднання та приватні особи, які орендують державні підприємства, якщо останні при здачі в оренду оцінені понад сто тисяч рублів золотом за встановленим курсом [2]. Схема балансу, запропонована документом, визначала першість у структурі активу рахунків каси і поточних рахунків банку, векселів та інших зобов'язань, цінних паперів. Подібний підхід знаходить відображення у сучасному розташуванні активів у балансах окремих зарубіжних країн за принципом зменшення ліквідності майна. Однак, за табл. 1 очевидно, що подальша послідовність наведених статей цей принцип не витримує. Особливістю структури балансу 1922 р. є включення до його змісту рахунків збитків (актив) і прибутків (пасив).

Таблиця 1

Схема балансу акціонерних і пайових товариств [2]

АКТИВ			ПАСИВ		
1	Рахунок каси		1	Рахунок основного капіталу	
2	Рахунок поточних рахунків		2	Рахунок облігаційного капіталу	
3	Рахунок векселів та інших зобов'язань		3	Рахунок запасного капіталу	
			4	Рахунок погашення майна	
4	Рахунок цінних паперів		5	Рахунок спеціальних капіталів	
5	Рахунок будов і споруд		6	Рахунок позичок і кредитів	
6	Рахунок незавершених будівель і споруд		7	Рахунок заборгованості з обліку векселів	
			8	Рахунок заборгованості за спеціальним поточним рахунком	
7	Рахунок машин і апаратів		9	Рахунок векселів виданих	
8	Рахунок рухомого майна		10	Рахунок кредиторів	
9	Рахунок товарів і напівфабрикатів		11	Рахунок різних осіб та установ	
			12	Рахунок службовців і робітників	
10	Рахунок матеріалів і палива		13	Рахунок застав і забезпечень	
11	Рахунок виробництва		14	Рахунок доходів майбутнього року	
12	Рахунок відділень і агентств		15	Рахунок переоцінки матеріальних цінностей	
13	Рахунок дебіторів				
14	Рахунок застав		16	Рахунок прибутків	
15	Рахунок робітників і службовців				
16	Рахунок різних осіб та установ				
17	Рахунок сумнівних дебіторів				
18	Рахунок витрат на майбутній час				
19	Рахунок збитків				

Правилами складання балансів і обчислення амортизаційних відрахувань державними і кооперативними підприємствами, а також акціонерними товариствами з переважанням державного капіталу, зобов'язаними публічною

звітністю, за винятком кредитних установ (1926 р.) уточнено порядок оцінки майна і капіталу для цілей обліку й відображення у Балансі. Однак, впровадження у практику суб'єктів господарювання вказаних положень зумовило виявлення питань, недостатньо висвітлених у Правилах. Тому вже у 1927 р. новим нормативним документом було остаточно врегульовано відповідні аспекти.

У Положенні про бухгалтерські звіти і баланси державних і кооперативних господарських органів і підприємств (1936 р.) особлива увага приділена порядку складання, подання і затвердження бухгалтерських звітів і балансів [3]. Правила оцінки статей балансу подано агреговано і певною мірою систематизовано. У 1938 р. було проведено черговий етап «балансової реформи»: баланс був очищений від низки регулюючих статей, основні засоби стали відбиватися за залишковою вартістю. Втім зміст балансу залишається перевантаженим: кількість його статей у різні періоди сягала до 250/415. Процес підготовки та подання комплексу бухгалтерських і статистичних звітів залишався не виправдано трудомістким.

З 1 січня 1952 р. введено в дію Положення про бухгалтерські звіти і баланси державних, кооперативних (крім колгоспів) та громадських підприємств і організацій. Послідовність відображення статей активу було збережено: Капітальні вкладення, основні засоби та амортизація – Сировина, матеріали, готові вироби та товари – Розрахунки з дебіторами і кредиторами та інші статті балансу. Вперше у Положенні деталізовано порядок інвентаризації статей Балансу та механізм списання втрат.

Актив бухгалтерського балансу 1967 р. характеризує господарські засоби у послідовності: Основні фонди і необоротні активи – Нормовані оборотні кошти – Грошові кошти, розрахунки та інші активи – Засоби і витрати на капітальне будівництво – Витрати на формування основного стада. Пасив балансу поданий так: Джерела власних і притриманих до них коштів – Кредити банку під нормовані оборотні кошти – Різні кредити банку, розрахунки та інші пасиви – Джерела коштів для капітального будівництва – Фінансування витрат на формування стада. Часто наповненість показників балансу диктувалась прагненням приховати незадовільні результати господарювання.

Нормативний документ 1979 р. – Положення про бухгалтерські звіти і баланси лише поглибив підходи, що існували на практиці.

Нова доба розвитку національного обліку і звітності в Україні ознаменована прийняттям у 1999 р. Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Бюджетні установи незалежно від їх профілю та галузевого призначення складають бухгалтерські баланси за єдиною формою згідно з Порядком складання фінансової та бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, який щорічно затверджується наказом Міністерства фінансів України (раніше – наказами Державного Казначейства України). Актив балансу представлено трьома розділами: Необоротні активи – Оборотні активи – Витрати. Структура пасиву включає: Власний капітал – зобов'язання – Доходи. Глибина деталізації та назви статей переглядаються щорічно відповідно до цільових державних програм і пріоритетів інтересів держави.

Переломним етапом «балансової реформи» слід вважати регламентацію нового формату балансу бюджетних установ з 1 січня 2015 р. Баланс (за формою N 1-дс з) як звіт про фінансовий стан відобразатиме активи, зобов'язання і власний капітал бюджетної установи на початок року та на кінець звітного періоду на підставі звірених даних бухгалтерського обліку. Актив Балансу бюджетної установи представлено нефінансовими активами (розділ I) й фінансовими активами

(розділ II). Пасив Балансу характеризує власний капітал та фінансовий результат (розділ I) та зобов'язання (розділ II).

Список використаних джерел:

1. Ночовна Ю. О. Минуте та майбутнє бухгалтерського балансу / Ю. О. Ночовна, В. А. Куценко // Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Турган-Барановського. – 2008. – №4 (40). – С. 252–260.
2. Правила про порядок публічної звітності і про порядок обов'язкових публікацій в газеті «Економічне життя» : постанова Ради праці і оборони від 12.11.1922 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.libustru.ru>.
3. Положення про бухгалтерські звіти і баланси державних і кооперативних господарських органів і підприємств : постанова Раднаркому СРСР від 29.07.1936 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://base.consultant.ru>.

Лукашова Т.В.

студентка;

Научный руководитель: Пилатова Т.Н.

доцент,

Национальная академия природоохранного и курортного строительства

ОСОБЕННОСТИ УЧЕТА БАННЕРНОЙ РЕКЛАМЫ

Реклама заняла прочное место в нашей жизни. Ее задача – привлечь потребителя к продукту, который предлагает предприятие. С каждым годом бизнес все больше захватывает сеть Интернет. Появление новых способов проведения рекламных кампаний, в том числе и реклама в сети Интернет, заставляет бухгалтера задуматься о том, что же такое реклама, как правильно отразить в учете расходы на рекламу, какими документами их оформить и т.д. В соответствии с Законом Украины «О рекламе» №270 от 01.01.2013г. реклама – это информация о лице или товаре, распространенная в любой форме и любым способом, предназначенная для поддержания или формирования осведомленности потребителей рекламы и их интереса относительно таких лиц или товара.

Баннер – один из преобладающих форматов Интернет – рекламы, представляющий собой графическое изображение, аналогичное рекламному модулю в прессе, но способное содержать анимированные (реже видео) элементы, а также являющееся гиперссылкой на сайт рекламодателя или страницу с дополнительной информацией. На рисунке 1 представлены основные виды баннеров:

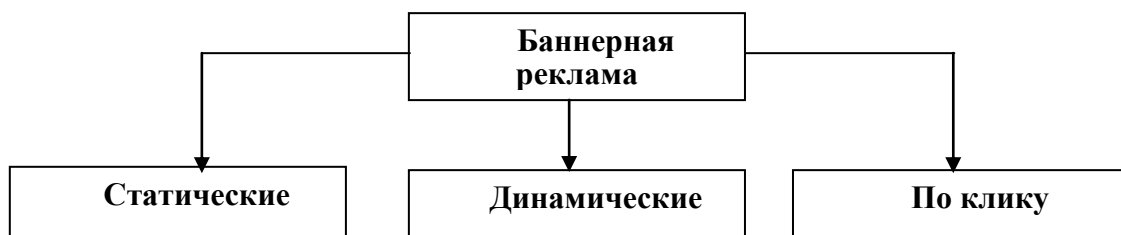

Рис. 1. Виды баннерной рекламы